

ראשון

דברים 14

Отделяй десятину от всех
произведений посева твоего,
вырастающего на поле ежегодно.

22 עֲשֹׂר תַעֲשֹׂר אֶת כָּל־תְּבוּאֹת זֶרְעֶךָ הַיֵּצֵא הַשָּׂדֶה שָׁנָה

שָׁנָה:

עֲשֹׂרָא תַעֲשֹׂר יֵת כָּל עֲלֵלֶת זֶרְעֶךָ דִּיפּוֹק חֲקָלָא שְׁתָּא
בְּשָׁתָא

Rashi

לא תבשל גדי וגו' עשר תעשר. מה ענין זה אצל זה, אמר להם הקב"ה לישראל, אל תגרמו לי לבשל גדיים של תבואה עד
שהן במעי אמותיהן, שאם אין אתם מעשרים מעשרות כראוי, כשהוא סמוך להתבשל אני מוציא רוח קדים והיא משדפתן,
שנאמר וּשְׂדֵפָה לִפְנֵי קָמָה (מלכים ב' יט, כו), וכן לענין בכורים:
שנה שנה. מכאן שאין מעשרין מן החדש על הישן (ספרי קה):

И ешь пред Превечным, Богом твоим,
на месте, которое Он изберет, чтобы
водворить там имя Свое, десятину
хлеба твоего, виноградного сока
твоего и елея твоего, и первенцев
крупного и мелкого скота твоего,
дабы ты научился бояться
Превечного, Бога твоего, во все дни.

וְתִכּוֹל קֶדֶם יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּאַתְרָא דִּי יִתְרַעֲי לְאַשְׁרָאָה
שְׁכֻנְתָּהּ תִּמְן מַעֲשֵׂר עֲבוּרָךְ חֲמֶרְךָ וּמִשְׁחָךְ וּבְכוּרֵי
תּוֹרְךָ וְעֶנְךָ בְּדִיל דְּתִילֵךְ לְמִדְּחַל קֶדֶם יְיָ אֱלֹהֶיךָ כָּל
יוֹמֵיָא

Rashi
ואכלת וגו'. זה מעשר שני, שכבר למדנו ליתן מעשר ראשון ללוים, שנאמר כי תקחו מאת בני ישראל וגו' (במדבר יח, כו),
ונתן להם רשות לאכלו בכל מקום, שנאמר ואכלתם אתו בכל מקום (שם לא), על כרחך זה מעשר אחר הוא:

Если же слишком велик будет для
тебя путь, так что ты не в состоянии
будешь донести этого, — ибо далеко
будет от тебя то место, которое
Превечный, Бог твой, изберет, чтобы
положить там имя Свое, — так как
Превечный, Бог твой, благословит
тебя:

וְאַרְי יִסְגִּי מִנֶּךָ אֲרֻחָא אֲרִי לֹא תְכוּל לְמַטְלָה אֲרִי
יִתְרַחַק מִנֶּךָ אַתְרָא דִּי יִתְרַעֲי יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְאַשְׁרָאָה
שְׁכֻנְתָּהּ תִּמְן אֲרִי יְבָרְכְּךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ

Rashi
כי יברכך. שתהא התבואה מרובה לשאת:

23 וְאָכַלְתָּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר לְשִׁכּוֹן

the firstling
of man
or...

שְׁמוֹ שֶׁם מַעֲשֵׂר דְגָנְךָ תִּירְשֶׁךָ וַיִּצְהָרְךָ וּבְכֹרֶת

בְּקֶרֶךְ וְצִאָנְךָ לִמְעַן תִּלְמַד לִירְאָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ

כָּל־הַיָּמִים:

24 וְכִי־יִרְבֶּה מִמֶּךָ הַדֶּרֶךְ כִּי לֹא תוּכַל שְׂאתָהּ כִּי־יִרְחַק

מִמֶּךָ הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשׁוֹם שְׁמוֹ שֶׁם

כִּי יְבָרְכְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ:

То променяй это на серебро, и возьми
это серебро, связанное, в руку твою,
и отправляйся к месту, которое
Превечный, Бог твой, изберет,

וְתָתַן בְּכֶסֶף וּתְצוּר כֶּסֶף בְּיָדְךָ וְתָהֵךְ לְאַתְרָא דִּי
יִתְרָעִי יְיָ אֱלֹהֶיךָ בָּהּ

И издерживай это серебро на все,
чего пожелает душа твоя: на крупный
и мелкий скот, и на вино и на сикер,
и на все, чего потребует от тебя душа
твоя, и ешь там пред Превечным,
Богом твоим, и веселись ты и
семейство твое,

וְתָתַן כֶּסֶף בָּכֵל דִּי יִתְרָעִי נַפְשְׁךָ בְּתוֹרֵי וּבְעֻנָּא
וּבְחֶמֶר חֲדָת וְעֵתִיק וּבָכֵל דִּי תִשְׁאַלְנָךְ נַפְשְׁךָ וְתִיכּוּל
תָּמָן קֳדָם יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְתַחֲדֵי אֶת וְאֹנֶשׁ בֵּיתְךָ

וְתָתַתָּה בְּכֶסֶף וְצִרְתָּ הַכֶּסֶף בְּיָדְךָ וְהִלַּכְתָּ ^{to cramp} 25

אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ:

וְתָתַתָּה הַכֶּסֶף בָּכֵל אֲשֶׁר־ ^{to wish for} תִּאֲוָה נַפְשְׁךָ בְּבִקָּר 26

וּבִצְאָן וּבִיַּיִן וּבִשְׂכָר וּבָכֵל אֲשֶׁר תִּשְׁאַלְךָ נַפְשְׁךָ וְאִכְלָתָּ
שָׁם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְשִׂמְחָתָא אַתָּה וּבֵיתְךָ:

Rashi

בכל אשר תאוה נפשך. כלל:

בבקר ובצאן וביין ובשכר. פרט:

ובכל אשר תשאלך נפשך. חזר וכלל, מה הפרט מפורש ולד, ולדות הארץ, וראוי למאכל אדם וכו' (עירובין כז:):

И Левит, который в вратах твоих; не
оставляй его, ибо ему нет части и
удела с тобою.

וְלֹאֶה דִּי בְקִרְוֶיךָ לֹא תִשְׁבְּקֶנָה אָרִי לִית לֵה חֵלֶק
וְאַחֲסָנָא עִמָּךְ

וְהַלְוִי אֲשֶׁר־בְּשַׁעְרֶיךָ לֹא תַעֲזֹבֵנּוּ כִּי אֵין לוֹ חֵלֶק 27

וְנַחֲלָה עִמָּךְ: (ס)

Rashi

והלוי וגו' לא תעזבנו. מליתן לו מעשר ראשון:

כי אין לו חלק ונחלה עמך. יצאו לקט שכחה ופאה והפקר, שאף הוא יש לו חלק עמך בהן כמוך, ואינן חייבין במעשר:

К концу трех лет вынеси все десятины твоих произведений в этом году, и положи это во вратах твоих.

מסוף תלת שנים תפק ית כל מעשר עללתך בשנתא
ההיא ותצנע בקרניך

28 מקצה | שלש שנים תוציא את-כל-מעשר תבואתך

בשנה ההוא והנחת בשעריך:

Rashi

מקצה שלש שנים. בא ולמד, שאם השהה מעשרותיו של שנה ראשונה ושניה לשמטה, שיבערם מן הבית בשלישית:

И пусть придет Левит — ибо ему нет части и удела с тобою —, и пришелец и сирота и вдова, что во вратах твоих, и пусть едят и насыщаются, дабы благословил тебя Превечный, Бог твой, во всяком деле руки твоей, что ты делать будешь.

וייתי לואה ארי לית לה חלק ואחסנא עמך וגיורא
ויתמא וארמלא די בקרויך ויכלון וישבעון בדיל די
יברכנך יי אלהך בכל עובדי ידך די תעבד

29 ובא הלוי כי אין-לו חלק ונחלה עמך והגר והיתום

והאלמנה אשר בשעריך ואכלו וישבעו למען יברכך

יהוה אלהיך בכל-מעשה ידך אשר תעשה: (ס)

Rashi

ובא הלוי. ויטול מעשר ראשון:

והגר והיתום. ויטלו מעשר שני שהוא של עני של שנה זו, ולא תאכלנו אתה בירושלים כדרך שנזקקת לאכול מעשר שני של שתי שנים:

ואכלו וישבעו. תן להם כדי שבעו, מכאן אמרו אין פוחתין לעני בגורן וכו', ואתה מוליך לירושלים מעשר של שנה ראשונה ושנייה שהשקית, ומתודה בערתי הקדש מן הבית (דברים כו, יג), כמו שמפורש בכי תכלה לעשר (שם יב):

שני

דברים 15

К концу семи лет совершай
отпущение.

sabbatical
year

1 מִקֵּץ שִׁבְע־שָׁנִים תַּעֲשֶׂה שְׁמִטָּה :

מסוף שבע שנים תעבד שמיטתא

Rashi

מקץ שבע שנים. יכול שבע שנים לכל מלוה ומלוה, תלמוד לומר קרבה שנת השבע (לקמן פסוק ט), ואם אתה אומר ז' שנים לכל מלוה ומלוה, להלוות כל אחד ואחד, היאך היא קרבה, הא למדת ז' שנים למנין השמיטות:

И вот предмет отпущения: да
отпустит всякий заимодавец то, что
он дал взаймы ближнему своему, да
не взыскивает он с ближнего своего и
с брата своего, так как возвещено
отпущение ради Превечного.

to fling
down

2 וְהָיָה דְבַר הַשְׁמִטָּה שְׁמוּט כָּל־בֹּעֵל מִנְּשָׂה יָדוֹ אֲשֶׁר

to lend or
borrow
on...

יִשָּׂה בִרְעֻהוֹ לֹא־יִגָּשׁ אֶת־רֵעֻהוּ וְאֶת־אָחִיו

כִּי־קָרָא שְׁמִטָּה לַיהוָה:

וְדִין פְּתִגָּם שְׁמִטָּתָא דְתַשְׁמִט כָּל גִּבְר מַרִּי רִשׁוֹ דִּי
יִרְשִׁי בְחֻבְרָה לָא יִתְבַּע מִן חֻבְרָה וּמִן אַחוּהִי אֲרִי
קָרָא שְׁמִטָּתָא קָדָם יי

Rashi

שמוט כל בעל משה ידו. שמוט את ידו של כל בעל משה:

С иноземца можешь взыскивать, но
то, что будет твое у брата твоего, да
отпустит рука твоя;

foreigner

3 אֶת־הַנֹּכְרִי תִגָּשׁ וְאֲשֶׁר יִהְיֶה לְךָ אֶת־אָחִיךָ תִשְׁמֹט

יָדְךָ:

מִן בֵּר עִמָּמִין תִּתְבַּע וְדִי יְהִי לְךָ עִם אָחוּךָ תִשְׁמֹט יָדְךָ

Rashi

את הנכרי תגש. זו מצות עשה (ספרי קיג):

Разве не будет у тебя нищего; ибо
благословит тебя Превечный на
земле, которую Превечный, Бог твой,
дает тебе в удел, чтобы владеть ею,

לְחֹד אֲרִי לֹא יִהְיֶה בְּךָ מִסְכָּנָא אֲרִי בִּרְכָא יִבְרַכְנָךְ יי
בְּאַרְעָא דִּי יי אֱלֹהֶיךָ יִהְיֶה לְךָ אַחְסָנָא לְמִירְתָּהּ

4 אָפֶס כִּי לֹא יִהְיֶה-בְּךָ אֲבִיּוֹן כִּי-בִרְכֶּךָ יִבְרַכְךָ יְהוָה
בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן-לְךָ נַחֲלָה לְרִשְׁתָּהּ:

Rashi

אפס כי לא יהיה בך אביון. ולהלן הוא אומר כי לא יחדל אביון, אלא בזמן שאתם עושים רצונו של מקום אביונים באחרים
ולא בכם, וכשאתם עושים רצונו של מקום אביונים בכם:
אביון. דל מעני, ולשון אביון שהוא תאב לכל דבר:

Если ты только будешь слушаться
гласа Превечного, Бога твоего, чтобы
соблюдать, чтобы исполнять всю
заповедь сию, которую я заповедую
тебе.

לְחֹד אִם קִבְּלָא תִקְבֵּל לְמִימְרָא דִּי אֱלֹהֶיךָ לְמִטָּר
לְמַעַבְדַּי יֵת כָּל תַּפְקֻדָּתָא הָדָא דִּי אֲנָא מְפַקְדָּךְ יוֹמָא
דִּין

5 רַק אִם-שְׁמוּעַ תִּשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשִׁמֹּר
לַעֲשׂוֹת אֶת-כָּל-הַמִּצְוָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּךָ הַיּוֹם:

Rashi

רק אם שמוע תשמע. אז לא יהיה בך אביון:
שמוע תשמע. שמע קמעא, משמיעין אותו הרבה:

Ибо Превечный, Бог твой,
 благословит тебя, как Он заповедал
 тебе, и ты будешь давать займы
 народам многим, ты же сам не
 будешь брать займы; и ты будешь
 господствовать над народами
 многими, над тобою же не будут
 господствовать.

ארי יי אלהך ברכך כמא די מליל לך ותזוף לעממין
 סגיאין ואת לא תזוף ותשלוט בעממין סגיאין ובך לא
 ישלטון

6 כִּי־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בֵּרַכְךָ כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר־לְךָ וְהֶעֱבַטְתָּ גוֹיִם

רַבִּים וְאֶתָּה לֹא תַעֲבֹט וּמִשְׁלֹט בְּגוֹיִם רַבִּים וּבְךָ לֹא

יִמְשְׁלוּ: (ס)

Rashi

כאשר דבר לך. והיכן דבר, ברוך אתה בעיר (לקמן כח, ג):

והעבטת. כל לשון הלואה כשנופל על המלוה נופל בלשון מפעיל, כגון והלוית, והעבטת, ואם היה אומר ועבטת, היה נופל על הלוה, כמו ולוית:

והעבטת גוים. יכול שתהא לזה מזה ומלוה לזה, תלמוד לומר ואתה לא תעבוט:

ומשלת בגוים רבים. יכול גויים אחרים מושלים עליך, תלמוד לומר ובך לא ימשולו:

Когда будет у тебя нищий, кто либо
 из братьев твоих, в какихнибудь из
 врат твоих, в земле твоей, которую
 Превечный, Бог твой, дает тебе: то не
 ожесточай сердца твоего, и не
 сжимай руки твоей пред братом
 твоим, нищим;

ארי יהי בך מספנא מחד מאחך בחדא מקריו
 בארעך דיי אלהך יהב לך לא תתקף ית לבך ולא
 תקפץ ית ידך מאחך מספנא

7 כִּי־יְהִי־בְךָ אֶבְיוֹן מֵאֶחָד אֶחָיֶךָ בְּאַחַד שְׁעָרֶיךָ בְּאַרְצְךָ

אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ לֹא תִאֲמַץ אֶת־לִבְּךָ

וְלֹא תִקְפֹּץ אֶת־יָדְךָ מֵאֶחָד הָאֲבִיּוֹן:

Rashi

כי יהיה בך אביון. התאב תאב קודם:

מאחד אחך. אחך מאביד קודם לאחך מאמך:

שעריך. עניי עירך קודמין לעניי עיר אחרת:

לא תאמץ. יש לך אדם שמצטער אם יתן אם לא יתן, לכך נאמר לא תאמץ, יש לך אדם שפושט את ידו וקופצה, לכך נאמר ולא תקפוץ:

מאחיד האביון. אם לא תתן לו, סופך להיות אחיו של אביון:

Но отвержай ему руку свою, и дай ему
взаимы по мере нужды его, в чем он
нуждаться будет.

אַלֹּא מִפֶּתַח תִּפְתָּח יָת יָדְךָ לֵה וְאוֹזָפָא תוֹזְפִינָה כְּמִסַּת
חֶסְרוֹנָה דִּיחֶסֶר לֵה

8 כִּי־פֶתַח תִּפְתָּח אֶת־יָדְךָ לּוֹ וְהֶעֱבַט תַּעֲבִיטֶנּוּ דִּי

מֶחְסָרוֹ ^{lack} אֲשֶׁר יֶחְסֵר לּוֹ:

Rashi

פתח תפתח. אפילו כמה פעמים:

כי פתח תפתח. הרי כי משמש בלשון אלא:

והעבט תעביטנו. אם לא רצה במתנה תן לו בהלוואה:

די מחסורו. ואי אתה מצווה להעשירו (כתובות סז):

אשר יחסר לו. אפילו סוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו (שם):

לו. זו אשה, וכן הוא אומר אֶעֱשֶׂה לּוֹ עֶזֶר כְּנָגְדּוֹ (בראשית ב, יח) (שם):

Берегись, чтобы не было в сердце
твоём мысли нечестивой, а именно:
приближается седьмой год, год
отпущения, — и сделается
недоброжелательным око твоё к
брату твоему, нищему, и ты не дашь
ему; когда же он возопиет на тебя к
Превечному, то на тебе грех будет.

אַסְתָּמַר לָךְ דִּילְמָא יְהִי פִתְגָם עִם לְבָבְךָ בְּרָשָׁע לְמִימַר
קְרִיבָא שְׂתָא שְׂבִיעֵתָא שְׂתָא דְשִׁמְטָתָא וְתִבְאֵשׁ עֵינְךָ
בְּאַחִיךָ מִסְכְּנָא וְלֹא תִתֵּן לֵה וְיִקְרִי עָלֶיךָ קָדָם יי וְיִהִי
בְךָ חוֹבָא

9 הַשֹּׁמֵר לֹךְ פְּוִי־יְהִי דָבָר עִם־לִבְּךָ בְּלִיעַל ^{wickedness} לְאִמֹּר

קְרִיבָה שְׁנַת־הַשְּׁבַע שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה וְרָעָה עֵינְךָ בְּאַחִיךָ

הָאֲבִיוֹן וְלֹא תִתֵּן לּוֹ וְקָרָא עָלֶיךָ אֶל־יְהוָה וְיִהִי בְּךָ

חֶטָּא:

Rashi

וקרא עליך. יכול מצוה, תלמוד לומר ולא יקרא (לקמן כד, טו — ספרי קיז):
והיה בך חטא. מכל מקום, אפילו לא יקרא, א"כ למה נאמר וקרא עליך, ממהר אני ליפרע על ידי הקורא יותר ממי שאינו
קורא:

Давай ему, и да не будет
недоброжелательно сердце твое,
когда будешь давать ему, ибо за это
благословит тебя Превечный, Бог
твой, во всех делах твоих и во всяком
начинании руки твоей.

מתן תתן לו ולא יבאש לבך במתנה ליה ארי בדיל
פתגמא הדיו יברכך יי אלהיך בכל עובדך ובכל
אושטות ידך

נתון תתן לו ולא ירע לבך בתתן לו כפי בגלל | 10
a
circumstance

הדבר הזה יברכך יהוה אלהיך בכל מעשך ובכל

משלח ידך: sending

Rashi
נתון תתן לו. אפילו מאה פעמים:
לו. בינו ובינך:

כי בגלל הדבר. אפילו אמרת ליתן, אתה נוטל שכר האמירה עם שכר המעשה:

Ибо не переведутся нищие из среды
земли; посеми я повелеваю тебе,
говоря: отверзай руку твою брату
твоему, бедному твоему и нищему
твоему в земле твоей.

ארי לא יפסוק מסכנא מגו ארעא על פן אנא
מפקדך למימר מפתח תפתח ית ידך לאחוך לעניך
ולמסכנך בארעך

כי לא יחזל אביון מקרב הארץ על-פן אנכי מצוך | 11

לאמר פתח תפתח את-ידך לאחוך לעניך ולאביוןך

בארעך: (ס)

Rashi
על כן. מפני כן:

לאמר. (ספרי) עצה לטובתך אני משׁיׁאך (ספרי קיח):

לאחך לעניך. לאיזה אח, לעני:

לעניך. ביו"ד אחד לשון עני אחד הוא, אבל ענייך בשני יודי"ן שני עניים:

Когда продается тебе брат твой,
Еврей, или Еврейка, то он должен
служить тебе шесть лет, в год же
седьмой отпусти его от себя на волю.

אֲרִי יִזְדָּבֵן לְךָ אֲחוּךָ בֶּרֶךְ יִשְׂרָאֵל אוּ בֵּת יִשְׂרָאֵל
וַיִּפְלְחוּךָ שִׁשִּׁת שָׁנִין וּבִשְׁתָּא שְׁבִיעֲתָא תִּפְטְרֶנָּה בֶּרֶךְ
חֹרִין מַעֲמָךְ

12 כִּי־יִמָּכַר לְךָ אֲחִיךָ הָעֶבְרִי אוֹ הָעֶבְרִיָּה וְעִבְדְּךָ שָׁשׁ
שָׁנִים וּבִשְׁנָה הַשְּׁבִיעִת תִּשְׁלַחְנוּ חָפְשִׁי מַעֲמָךְ:

Rashi

כי ימכר לך. על ידי אחרים, במכרוהו בית דין בגנבתו הכתוב מדבר (קידושין יד:), והרי כבר נאמר כי תקנה עבד עברי (שמות כא, ב) ובמכרוהו בית דין הכתוב מדבר. אלא מפני שני דברים שנתחדשו כאן, אחד שכתוב או העבריה אף היא תצא בשש, ולא שמכרוהו בית דין שאין האמה נמכרת בגנבתה, שנאמר בגנבתו ולא בגנבתה (סוטה כג:), אלא בקטנה שמכרה אביה, ולמד כאן שאם יצאו שש שנים קודם שתביא סימנין, תצא, ועוד חידוש כאן העניק תעניק:

И когда будешь отпускать его от себя
на волю, то не отпускай его ни с чем.

וְאֲרִי תִּפְטְרֶנָּה בֶּרֶךְ חֹרִין מַעֲמָךְ לֹא תִּפְטְרֶנָּה רִיקָן

13 וְכִי־תִשְׁלַחְנוּ חָפְשִׁי מַעֲמָךְ לֹא תִשְׁלַחְנוּ רִיקָם:

Надели его от стада твоего и от гумна
твоего и от точила твоего; из того,
чем благословил тебя Превечный, Бог
твой, дай ему;

אֶפְרָשָׁא תִּפְרֹשׁ לֵה מַעֲנָךְ וּמֵאֲדָרְךָ וּמִמַּעְצְרֶךָ דִּי
בְּרַכָּךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ תִּתֵּן לֵה

14 הָעֵנִיק תַּעֲנִיֵק לוֹ מִצֹּאֲנֶךָ וּמִגֶּרְנֶךָ וּמִיִּקְבֶּךָ

אֲשֶׁר בִּרְכָךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תִּתֵּן־לוֹ:

Rashi

העניק תעניק. לשון עדי, בגובה ובמראית העין, דבר שיהא ניכר שהטיבות לו. ויש מפרשים לשון הטענה על צוארו: מצאנך מגרנך ומיקבך. יכול אין לי אלא אלו בלבד, תלמוד לומר אשר ברכך מכל מה שברכך בוראך. ולמה נאמרו אלו, מה אלו מיוחדים שהם בכלל ברכה, אף כל שהוא בכלל ברכה, יצאו פרדות. ולמדו רבותינו במסכת קידושין (יז) בגזירה שוה, כמה נותן לו מכל מין ומין:

Припомни тогда, что рабом ты был в
земле Египетской, и искупил тебя
Превечный, Бог твой; поэтому я
заповедую тебе это сегодня.

וְתִזְכֹּר אֲרִי עֲבָדָא הָוִיתָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם וּפְרָקְךָ יי
אֱלֹהֶיךָ עַל כֵּן אֲנִי מְפַקְדֶּךָ יְיָ פְּתִיגְמָא הָדִין יוֹמָא דִּין

15 וְזָכַרְתָּ כִּי עָבַד הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיַּפְדֶּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ

עַל־כֵּן אֲנִי מְצִוֶּה אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה הַיּוֹם:

Rashi

וזכרת כי עבד היית. והענקתי ושניתי לך מביזת מצרים וביזת הים, אף אתה הענק ושונה לו:

И да будет, когда он тебе скажет: не
отойду от тебя, потому что он
полюбил тебя и дом твой, ибо хорошо
ему у тебя:

וַיְהִי אֲרִי יִימַר לָךְ לֹא אֶפְוֶק מֵעַמְךָ אֲרִי רַחֲמֶךָ וַיְי
אֲנִשׁ בֵּיתְךָ אֲרִי טַב לָהּ עַמְךָ

16 וְהָיָה כִּי־יֹאמַר אֵלֶיךָ לֹא אֵצֵא מֵעַמְּךָ כִּי אֶהְבֶּךָ

וְאֶת־בֵּיתְךָ כִּי־טוֹב לוֹ עַמְּךָ:

То возьми шило, и проколи ухо ему к
двери, и будет он рабом тебе на век.
Так поступай и с рабынею твоею.

וְתִסַּב יְיָ מִרְצָעָא וְתִתֵּן בְּאַדְנָהּ וּבְדָשָׁא וַיְהִי לָךְ עֶבֶד
פָּלַח לְעֹלָם וְאִף לְאַמְתְּךָ תַּעֲבֹד כֵּן

17 וְלָקַחְתָּ אֶת־הַמְּרִצֶּעַ ^{awl} וְנִתְּתָהּ בְּאָזְנוֹ וּבְדֹלֶת וְהָיָה לָךְ

עֶבֶד עוֹלָם וְאִף לְאַמְתְּךָ תַּעֲשֶׂה־כֵּן:

Rashi

עבד עולם. יכול כמשמעו, תלמוד לומר ושבבתם איש אל אחוזתו ואיש אל משפחתו תשובו (ויקרא כה, י), הא למדת שאין זה
אלא עולמו של יובל (מכילתא משפטים פב):

ואף לאמתך תעשה כן. הענק לה, יכול אף לרציעה השווה הכתוב אותה, תלמוד לומר ואם אמר יאמר העבד (שמות כא, ה),
עבד נרצע ואין אמה נרצעת:

Да не покажется тебе
обременительным, когда отпускаешь
его на волю от себя, ибо вдвое против
наемного срока наемника служил он
тебе, шесть лет; и благословит тебя
Превечный, Бог твой, во всем, что ни
будешь делать.

לֹא יִקָּשֶׁה בְּעֵינֶיךָ בְּמִפְטָרְךָ יְתֵה בֶר חוֹרִין מֵעַמְּךָ אֲרִי
עַל חֵד תִּרְיִן כְּאֶגֶר אֲגִירָא פְּלִחָךָ שֵׁית שְׁנִין וַיְבָרְכֶךָ יי
אֱלֹהֶךָ בְּכָל דִּי תַעֲבֹד

18 לֹא־יִקָּשֶׁה בְּעֵינֶיךָ בְּשִׁלְחֶךָ אֹתוֹ חֲפָזִי מֵעַמְּךָ כִּי מִשְׁנֶה
שָׂכָר שָׂכִיר ^{hired worker} עֲבָדְךָ שֵׁשׁ שָׁנִים וַיְבָרְכֶךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
בְּכָל אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה: (פ)

Rashi

כי משנה שכר שכיר. מכאן אמרו, עבד עברי עובד בין ביום ובין בלילה, וזהו כפלים שבעבודת שכירי יום, ומהו עבודתו בלילה, רבו מוסר לו שפחה כנענית והולדות לאדון (קידושין טו.):

שלישי

Все первородное, что родится от
крупного или мелкого скота твоего,
мужеского пола, посвящай
Превечному, Богу твоему; не работай
на первенце вола твоего и не стриги
первенца из мелкого скота твоего.

כָּל בּוֹכֵרָא דִּי יִתְּלִיד בְּתוֹרָךָ וּבְעֻנָךָ דְּכָרִין תִּקְדִּישׁ קִדָּם
יי אֱלֹהֶךָ לֹא תִפְלַח בְּבוֹכֵרָא דְתוֹרָךָ וְלֹא תִגְזֹז בּוֹכֵרָא
דְּעֻנָךָ

19 כָּל־הַבְּכוֹר אֲשֶׁר יוֹלֵד בְּבִקְרֶךָ וּבְצֹאֲנֶךָ הַזָּכָר תִּקְדִּישׁ
לִיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲבֹד בְּבִכְרְ שׁוֹרְךָ וְלֹא תִגְזֹז ^{to cut off}
בְּכוֹר צֹאֲנֶךָ:

Rashi

כל הבכור וגו' תקדיש. ובמקום אחר הוא אומר לא יקדיש, שנאמר אך בכור אשר יבכר לה' וגו' (ויקרא כז, כו), הא כיצד, אינו מקדישו לקרבן אחר וכאן למד שמצוה לומר הרי אתה קדוש לבכורה. דבר אחר, א"א לומר תקדיש שכבר נאמר לא יקדיש, וא"א לומר לא יקדיש שהרי כבר נאמר תקדיש, הא כיצד, מקדישו אתה הקדש עליו, ונותן להקדש כפי טובת הנאה

שבו (ערכין כט.):

לא תעבוד בבכור שורך ולא תגזז וגו'. אף החילוף למדו רבותינו שאסור (חולין קלז), אלא שדבר הכתוב בהווה:

Пред Превечным, Богом твоим,
съедай его ежегодно, на месте,
которое изберет Превечный, ты и
семейство твое.

20 לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תֹאכְלֶנּוּ שָׁנָה בְּשָׁנָה בַּמָּקוֹם

אֲשֶׁר־יִבְחַר יְהוָה אֹתָהּ וּבֵיתָךְ:

קָדָם יי אֱלֹהֶיךָ תִּיכְלֶנָּה שָׁתָא בְּשָׁתָא בְּאַתְרָא דִּי יִתְרַעֵי
יי אֶת וְאֶנְשׁ בֵּיתָךְ

Rashi

לפני ה' אלהיך תאכלנו. לכהן הוא אומר, שכבר מצינו שהוא ממתנות כהונה אחד תם ואחד בעל מום, שנאמר וּבְשָׂרָם יִהְיֶה לָךְ וגו' (במדבר יח, יח — בכורות כח.):
שנה בשנה. מכאן שאין משהין אותו יותר על שנתו, יכול יהא פסול משעברה שנתו, כבר הוקש למעשר, שנאמר ואכלת לפני ה' אלהיך מעשר דגנך תירושך ויצהרך ובכורות בקרך וצאנך (לעיל יד, כג), מה מעשר שני אינו נפסל מִשָּׁנָה לחברתה, אף בכור אינו נפסל, אלא שמצוה תוך שנתו:
שנה בשנה. אם שחטו בסוף שנתו, אוכלו אותו היום ויום אחד משנה אחרת, למד שנאכל לשני ימים ולילה אחד (שם כז: — ספרי קכה):

Если же будет на нем порок, хромою
ли он или слепой, или какой либо
дурной порок, то не зарезывай его
Превечному, Богу твоему.

21 וְכִי־יִהְיֶה בּוֹ מוֹם ^{anything} פֶּסֶחַ אוֹ עִוֵּר כֹּל מוֹם רָע לֹא

תִּזְבְּחֶנּוּ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ:

וְאִרִי יְהִי בֵּה מוֹמָא חָגִיר אוֹ עִוִּיר כֹּל מוֹם בִּישׁ לֹא
תִּכְסֶּנָּה קָדָם יי אֱלֹהֶיךָ

Rashi

מום. כלל:

פסח או עור. פרט:

כל מום רע. חזר וכלל, מה הפרט מפורש מום הגלוי ואינו חוזר, אף כל מום שבגלוי ואינו חוזר:

В твоих вратах можешь ты есть его,
нечистый, равно как и чистый, как
олень и как серну.

בְּקִרְיֹה תִכְלֶנָּה מִסֶּאבָּא וְדִכְיָא כְּחָדָא כְּבֶסֶר טְבִיא
וְאִילָא

Только крови его не ешь: на землю
выливай ее, как воду.

לְחֹד יֵת דְּמָה לָא תִיכּוּל עַל אֶרְעָא תְּשַׁדְּנָה כְּמִיָּא

22 בְּשַׁעֲרֶיהָ תֹאכְלֶנּוּ הַטֶּמְאָ וְהַטְהוֹר יִחְדּוּ כַּצִּבִּי וְכֹאֵיל:

23 רַק אֶת־דָּמּוֹ לֹא תֹאכַל עַל־הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֶנּוּ כְּמִים: (פ)

Rashi

רק את דמו לא תאכל. שלא תאמר הואיל וכולו היתר הבא מכלל איסור הוא, שהרי קדוש, ונשחט בחוץ בלא פדיון ונאכל,
יכול יהא אף הדם מותר, תלמוד לומר רק את דמו לא תאכל:

רביעי

דברים 16

Соблюдай месяц колосьев, и
совершай пасху Превечному, Богу
твоему, ибо в месяце колосьев вывел
тебя Превечный, Бог твой, из Египта,
ночью.

טַר יֵת יִרְחָא דְאַבִּיבָא וְתַעֲבַד פֶּסַחָא קֳדָם יְיָ אֱלֹהֶיךָ
אַרִי בִירְחָא דְאַבִּיבָא אֶפְקֶיךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ מִמִּצְרַיִם וְעַבַּד
לֶךָ נִסִּין בְּלֵילִיא

1 שְׁמוֹר אֶת־חֹדֶשׁ הָאָבִיב ^{spring} וַעֲשִׂיתָ פֶּסַח לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ

כִּי בְחֹדֶשׁ הָאָבִיב הוֹצִיאָךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִמִּצְרַיִם

לַיְלָה:

Rashi

שמור את חדש האביב. מקודם בואו שמור שיהא ראוי לאביב, להקריב בו את מנחת העומר, ואם לאו עֲבַר את השנה: ממצרים לילה. והלא ביום יצאו, שנאמר מִמִּצְרַיִם הֵפֶסֶח יֵצְאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וגו' (במדבר לג, ג), אלא לפי שבלילה נתן להם פרעה רשות לצאת, שנאמר וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן לֵילָה וגו' (שמות יב, לא):

И зарезывай пасху Превечному, Богу
твоему, мелкий и крупный скот, на
месте, которое изберет Превечный,
чтобы водворить там имя Свое.

2 וּזְבַחְתָּ פֶסַח לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ צֹאן וּבָקָר בַּמָּקוֹם

אֲשֶׁר־יִבְחַר יְהוָה לְשֹׁכֵן שְׁמוֹ שָׁם:

וְתִכּוֹס פֶּסַחָא קֳדָם יי אֱלֹהֶיךָ מִן בְּנֵי עֲנָא וְנִכְסֵת
קוּדְשֵׁיָא מִן תּוֹרֵי בְּאַתְרָא דִּי יִתְרַעֵי יי לְאַשְׁרָאָה
שְׂכִנְתָּהּ תִּמְן

Rashi

וזבחת פסח לה' אלהיך צאן. שנאמר מן הכבשים ומן העזים תקחו (שמות יב, ה):
ובקר. תזבח לחגיגה (ספרי קכט), שאם נמנו על הפסח חבורה מרובה, מביאים עמו חגיגה כדי שיהא נאכל על השובע
(פסחים ע.). ועוד למדו רבותינו דברים הרבה מפסוק זה:

Не ешь при этом квасного, семь дней
ешь при этом опресноки, хлеб
удручения, ибо с поспешностию
вышел ты из земли Египетской: дабы
ты помнил день выхода твоего из
земли Египетской во все дни жизни
твоей.

3 לֹא־תֹאכַל עֲלִיו ^{ferment} חֶמֶץ שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל־עֲלִיו

מִצּוֹת לֶחֶם עֲנִי כִי ^{haste} בְּחִפְזוֹן יֵצְאֶת מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם

לִמְעַן תִּזְכֹּר אֶת־יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כָּל יְמֵי

חַיֶּיךָ:

לֹא תִיכּוֹל עֲלוֹהֵי חֶמֶיַע שִׁבְעָא יוֹמִין תִּיכּוֹל עֲלוֹהֵי
פִטִּיר לֶחֶם עֲנִי אֲרִי בְּבִהִילוֹ נִפְקָתָא מֵאֶרֶעָא דְּמִצְרַיִם
בְּדִיל דְּתִדְכּוֹר יְת יוֹמָא מִפְקָד מֵאֶרֶעָא דְּמִצְרַיִם כָּל יוֹמֵי
חַיֶּיךָ

Rashi

לחם עני. לחם שמזכיר את העוני שנתענו במצרים:

כי בחפזון יצאת. ולא הספיק בצק להחמיץ, וזה יהיה לך לזכרון, וחפזון לא שלך היה, אלא של מצרים, שכן הוא אומר וַתִּחָזַק
מִצְרַיִם עַל הָעָם וגו' (שמות יב, לג):

למען תזכר. על ידי אכילת הפסח והמצה, את יום צאתך:

חמישי

И да не видно будет у тебя заквасы во
всей области твоей семь дней, и да не
остается чрез ночь из мяса, которое
ты зарезал вечером в первый день, до
утра.

וְלֹא יִתְחַזֵּי לְךָ חֶמֶר בְּכָל תַּחְנוּמָּךְ שִׁבְעָא יוֹמִין וְלֹא
יִבִּית מִן בֶּסֶרָא דִּי תִכּוּס בְּרִמְשָׁא בְּיוֹמָא קֳדָמָא
לְצִפְרָא

4 וְלֹא־יִרְאֶה לְךָ שְׂאֵר בְּכָל־גְּבֻלְךָ שִׁבְעַת יָמִים וְלֹא־יִלִּין

מִן־הַבֶּשֶׂר אֲשֶׁר תִּזְבַּח בָּעֶרֶב בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן לַבֶּקֶר:

Rashi

ולא ילין מן הבשר אשר תזבח בערב ביום הראשון לבקר. אזהרה למותיר בפסח דורות, לפי שלא נאמר אלא בפסח מצרים, ויום ראשון האמור כאן הוא י"ד בניסן, כמה דאת אמר אף ביום הראשון תשביתו שאר מבתיכם (שמות יב, טו), ולפי שנסתלק הכתוב מענינו של פסח והתחיל לדבר בחקות שבעת ימים כגון שבעת ימים תאכל עליו מצות ולא יראה לך שאור בכל גבולך, הוצרך לפרש באיזו זביחה הוא מזהיר, שאם כתב ולא ילין מן הבשר אשר תזבח בערב לבקר, הייתי אומר שלמים הנשחטים כל שבעה, כולן בבל תותירו ואינן נאכלין אלא ליום ולילה, לכך כתב בערב ביום הראשון. דבר אחר, בחגיגת י"ד הכתוב מדבר, ולמד עליה שנאכלת לשני ימים, והראשון האמור כאן, ביו"ט הראשון הכתוב מדבר, וכן משמעות המקרא, בשר חגיגה אשר תזבח בערב, לא ילין ביו"ט הראשון עד בקרו של שני, אבל נאכלת היא בארבעה עשר ובט"ו, וכך היא שנויה במסכת פסחים (עא:):

Не можешь ты резать пасху в каких
нибудь из врат твоих, которые
Превечный, Бог твой, дает тебе;

לִית לְךָ רִשׁוֹ לְמַכֵּס יֵת פִּסְחָא בְּחָדָא מְקֻרְיָא דִּי
אֱלֹהֶיךָ יֵהֵב לְךָ

5 לֹא תוּכַל לְזַבֵּחַ אֶת־הַפֶּסַח בְּאַחַד שְׁעָרֶיךָ אֲשֶׁר־יְהוָה

אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ:

А только на месте, которое изберет
Превечный, Бог твой, чтобы
водворить имя Свое, там ты должен
зарезать пасху вечером, при
захождении солнца, во время выхода
твоего из Египта.

אֱלֹהֵינוּ לְאַתְרָא דִּי יִתְרַעֵי יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְאַשְׁרָאָה שְׁכֻנָּתָהּ
תָּמָן תְּכֹסֵי יֵת פֶּסַח בְּרִמְשָׁא כְּמַעַל שְׁמַשׁ זְמַן
מִפְקֵד מִמְצְרַיִם

6 כִּי אִם־אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשֹׁכֵן

שְׁמוֹ שָׁם תִּזְבַּח אֶת־הַפֶּסַח בְּעֶרֶב כְּבֹא הַשֶּׁמֶשׁ מוֹעֵד
צִאתְךָ מִמִּצְרַיִם:

Rashi

בערב כבוא השמש מועד צאתך ממצרים. הרי שלשה זמנים חלוקים, בערב משש שעות ולמעלה זבחהו, וכבוא השמש
תאכלהו, ומועד צאתך אתה שורפהו, כלומר נעשה נותר ויצא לבית השריפה (ספרי קלג):

И испеки и ешь на месте, которое
изберет Превечный, Бог твой, а утром
ты можешь вернуться и пойти к
шатрам своим.

וּתְבַשֵּׁל וְתִכּוֹל בְּאַתְרָא דִּי יִתְרַעֵי יְיָ אֱלֹהֵינוּ בֵּה וְתִתְּפָנֵי
בְּצִפְרָא וְתִתְּפָנֵי לְקִרְוֵי

7 וּבִשְׁלָתָּ וְאָכַלְתָּ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ

וּפָנִיתָ בְּפֶקֶר וְהִלַּכְתָּ לְאַהֲלֶיךָ:

Rashi

ובשלת. זהו צלי אש, שאף הוא קרוי בישול:
ופנית בבקר. לבקרו של שני, מלמד שטעון לינה ליל של מוצאי יו"ט (ספרי קלד — חגיגה יז):

Шесть дней ты должен есть
опресноки, а в день седьмой —
заключительный праздник
Превечному, Богу твоему: не делай
работы.

שֵׁשֶׁת יָמִים תֹּאכַל מִצּוֹת וּבְיוֹם הַשְּׁבִיעִי עֲצֶרֶת
לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲשֶׂה מְלָאכָה: (ס)

an
assembly

8 שֵׁשֶׁת יָמִים תֹּאכַל מִצּוֹת וּבְיוֹם הַשְּׁבִיעִי עֲצֶרֶת

לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲשֶׂה מְלָאכָה: (ס)

Rashi

ששת ימים תאכל מצות. ובמקום אחר הוא אומר שְׁבַעַת יָמִים (שמות יב, טו), שבעה מן הישן וששה מן החדש. דבר אחר, למד על אכילת מצה בשביעי שאינה חובה, ומכאן אתה למד לששת ימים, שהרי שביעי בכלל היה, ויצא מן הכלל ללמד שאין אכילת מצה בו חובה אלא רשות, ולא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא, מה שביעי רשות אף כולם רשות, חוץ מלילה הראשון שהכתוב קבעו חובה, שנאמר בְּעֶרְבֹ תֵאָכְלוּ מִצֹּת (שם יח — פסחים קכ.).

עצרת לה' אלהיך. עצור עצמך מן המלאכה. דבר אחר, כְּנוּפִיָּא של מאכל ומשתה, לשון נַעֲצְרָה נָא אוֹתָךְ (שופטים יג, טו):

שישי

Семь седмиц отсчитай себе, от
появления серпа на жатве начиная
считать семь седмиц.

שְׁבַעַת שְׁבוּעִין תִּמְנִי לָךְ מִדְּשִׁרְיֹת מַגֵּלָא בְּחֻצָּה
עוֹמְרָא דְאַרְמוּתָא תִּשְׁרִי לְמִמְנִי שְׁבַעַת שְׁבוּעִין

sickle week
חֶרְמֵשׁ תִּסְפֹּר־לָךְ מַהְחֵל שְׁבַעַת 9

she stood up
בְּקָמָה תַּחֲלֵל לְסֹפֵר שְׁבַעַת שְׁבַעַת:

Rashi

מהחל חרמש בקמה. משנקצר העומר, שהוא ראשית הקציר (ספרי קלו):

Тогда совершай праздник седмиц
Превечному, Богу твоему —
доброхотною данью руки твоей,
которую поднесешь, соразмерно
тому, как благословит тебя
Превечный, Бог твой.

וְתַעֲבֹד חֲגָא דְשְׁבוּעִיָּא קָדָם יי אֱלֹהֶיךָ מִסַּת נִדְבַת יִדְךָ
דִּי תַמְן כְּמָא דִּי יִבְרַכְנֶךָ יי אֱלֹהֶיךָ

abundance
וְעָשִׂיתָ חֵג שְׁבַעֹת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ מִסַּת נִדְבַת יִדְךָ 10

אֲשֶׁר תִּתֵּן כְּאֲשֶׁר יְבָרְכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ:

Rashi

מסת נדבת ידך. די נדבת ידך, הכל לפי הברכה, הבא שלמי שמחה, וְקִדַּשׁ קְרוֹאִים לֵאמֹר:

И веселись пред Превечным, Богом
твоим, — ты, и сын твой и дочь твоя, и
раб твой и рабыня твоя, и Левит,
который во вратах твоих, и пришелец
и сирота и вдова, которые в среде
твоей, — на месте, которое изберет
Превечный, Бог твой, чтобы
водворить там имя Свое.

וְתִחַדִּי קִדְם יי אֱלֹהֶיךָ אֶת וְבִנְךָ וְבִתְּךָ וְעַבְדְּךָ וְאִמְתְּךָ
וְלִוְיָהּ דִּי בְּקִרְוֶיךָ וְגִיּוֹרָא וְיִתְמָא וְאַרְמָלָא דִּי בִּינְךָ
בְּאַתְרָא דִּי יִתְרַעֵי יי אֱלֹהֶיךָ לְאַשְׁרָאָה שְׂכֻנָּתָהּ תָּמָן

Rashi

והלוי והגר והיתום והאלמנה. ארבעה שלי כנגד ארבעה שלך, בן ובתך ועבדך ואמתך, אם אתה משמח את שלי אני משמח את שלך:

И помни, что рабом ты был в Египте,
и соблюдай и исполняй
постановления эти.

וְתִזְכֹּרְךָ כִּי עַבְדְּךָ הָיִיתָ בְּמִצְרַיִם וְשִׁמְרָתָּ וְעָשִׂיתָ
אֶת־הַחֻקִּים הָאֵלֶּה: (פ)

Rashi

וזכרת כי עבד היית וגו'. על מנת כן פדיתוך שתשמור ותעשה את החקים האלה:

11 וְשִׂמְחָתָּ לִפְנֵי יי הוֹיָה אֱלֹהֶיךָ אֶתָּה וּבִנְךָ וּבִתְּךָ וְעַבְדְּךָ
וְאִמְתְּךָ וְהַלֹּוֹי אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ וְהַגֵּר וְהַיְתוֹם וְהָאֵלְמָנָה
אֲשֶׁר בְּקִרְבְּךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יי הוֹיָה אֱלֹהֶיךָ לְשִׁכּוֹן
שְׁמוֹ שָׁם:

12 וְזָכַרְתָּ כִּי־עַבְדְּךָ הָיִיתָ בְּמִצְרַיִם וְשִׁמְרָתָּ וְעָשִׂיתָ
אֶת־הַחֻקִּים הָאֵלֶּה: (פ)

שביעי

Праздник кущей совершай себе семь
дней, когда уберешь с гумна твоего и
из точила твоего.

חגא דמטליא תעבד לך שבועא יומין במכנשך מאדך
וממעצרתך

13 חג הסכת תעשה לך שבועת ימים באספך
booth
threshing floor
winery
ומיקבך :

Rashi

באספך. בזמן האסיף שאתה מכניס לבית פירות הקיץ. דבר אחר באספך מגרנך ומיקבך, למד שמסככין את הסוכה בפסולת גורן ויקב (סוכה יב.).

И веселись в праздник твой, — ты, и
сын твой и дочь твоя, и раб твой и
рабыня твоя, и Левит и пришелец и
сирота и вдова, которые в вратах
твоих.

ותחדי בחגך את וברך וברתך ועבדך ואמתך ולואה
וגיורא ויתמא וארמלא די בקרין

14 ושמחת בחגך אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך והלוי
והגר והיתום והאלמנה אשר בשעריך:

Семь дней празднуй Превечному,
Богу твоему, на месте, которое
изберет Превечный, ибо благословит
тебя Превечный, Бог твой, во всех
произведениях твоих и во всяком
деле рук твоих; и так будь только
весел.

שבועא יומין תחוג קדם יי אלהך באתרא די יתריעי יי
ארי יברכנך יי אלהך בכל עללתך ובכל עובדי ידך
ותהי ברם חדי

15 שבועת ימים תחג ליהוה אלהיך במקום
properly

אשר יבחר יהוה כי יברכך יהוה אלהיך בכל תבואתך
ובכל מעשה ידך והיית אף שמח:

Rashi

והיית אך שמח. לפי פשוטו אין זה לשון צווי אלא לשון הבטחה, ולפי תלמודו (שם מח.) למדו מכאן, לרבות לילי יום טוב האחרון לשמחה:

Три раза в году должен являться весь
мужеский пол твой пред лице
Превечного, Бога твоего, на месте,
которое Он изберет: в праздник
опресноков и в праздник седмиц и в
праздник кущей; но да не являются
пред лице Превечного ни с чем;

תלת זמנין בשתא יתחזי כל זכור קדם יי אלהיך
באתרא די יתריצי בחגא דפטיריא ובחגא דשבועיא
ובחגא דמטליא ולא יתחזי קדם יי ריקנין

16 שְׁלוֹשׁ פְּעָמִים | בַּשָּׁנָה יֵרָאֶה כָּל־זָכוֹר ^{a male} אֶת־פָּנָיו |

יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחָר בְּחַג הַמִּצֹּת וּבְחַג

הַשִּׁבְעוֹת וּבְחַג הַסֻּכּוֹת וְלֹא יֵרָאֶה אֶת־פָּנָיו יְהוָה ^{week}

<sup>empty-
handed</sup>
רִיקָם :

Rashi
ולא יראה את פני ה' ריקם. אלא הבא עולות ראיה ושלמי חגיגה:

Каждый — по мере даяния руки
своей, соразмерно благословиению
Превечного, Бога твоего, какое Он
дал тебе.

גבר כמתנת ידו ככרפתא דיי אלהיך די יהב לך:

ססס

17 אִישׁ כַּמֶּתֶנֶת יָדוֹ כְּכַרְפֶּת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן־לְךָ:

(ס)

Rashi
איש כמתנת ידו. מי שיש לו אוכלין הרבה ונכסים מרובים, יביא עולות מרובות ושלמים מרובים (חגיגה ח:):

Habakkuk 3:1-19

הפטרה — חבקוק

הפטרה

A prayer of Habakkuk the prophet.
Upon Shigionoth.

O LORD, I have heard the report of
Thee, and am afraid; O LORD, revive
Thy work in the midst of the years, in
the midst of the years make it known;
In wrath remember compassion.

God cometh from Teman, And the Holy
One from mount Paran. Selah His glory
covereth the heavens, And the earth is
full of His praise.

And a brightness appeareth as the light;
rays hath He at His side; and there is
the hiding of His power.

Before him goeth the pestilence, and
fiery bolts go forth at His feet.

He standeth, and shaketh the earth, He
beholdeth, and maketh the nations to
tremble; And the everlasting mountains
are dashed in pieces, The ancient hills
do bow; His goings are as of old.

1 תפלה לחבקוק הנביא על שגיונות:

2 יהוה שמעתי שמעך יראתי יהוה פעלך בקרב שנים
commotion
חיהו בקרב שנים תודיע ברזז רחם תזכור:

3 אלוה מתימן יבוא וקדוש מהר-פארן סלה כסה
grandeur
שמים הודו ותהלתו מלאה הארץ:

4 ונגלה ונאור תהיה קרנים מידו לו ושם חביון
hiding place
brilliancy
עזה:

5 לפניו ילך דבר ויצא רשף לרגליו:
a live coal

6 עמד וימדד ארץ ראה ויתר גוים ויתפצצו
to jump
to shake
to sink or depress
the mountain
הררי עד שחו גבעות עולם הליכות עולם
לו:

I see the tents of Cushan in affliction;
The curtains of the land of Midian do
tremble.

Is it, O LORD, that against the rivers, is
it that Thine anger is kindled against
the rivers, or Thy wrath against the sea?
That Thou dost ride upon Thy horses,
upon Thy chariots of victory?

Thy bow is made quite bare; Sworn are
the rods of the word. Selah. Thou dost
cleave the earth with rivers.

The mountains have seen Thee, and
they tremble; the tempest of waters
floweth over; the deep uttereth its voice,
And lifteth up its hands on high.

The sun and moon stand still in their
habitation; at the light of Thine arrows
as they go, At the shining of Thy
glittering spear.

Thou marchest through the earth in
indignation, Thou threshest the nations
in anger.

Thou art come forth for the deliverance
of Thy people, for the deliverance of
Thine anointed; Thou woundest the
head out of the house of the wicked,
uncovering the foundation even unto
the neck. Selah

7 תַּחַת אֲנִי רָאִיתִי אֶהְלִי כּוֹשֵׁן יִרְגָּזוֹן יִרְעוֹת אֶרֶץ
to quiver

מִדְיָן: (ס)

8 הַבְּנֵה־רִים חָרָה יְהוָה אִם בְּנֵה־רִים אִפְּךָ אִם־בָּיִם

an
outburst of
passion

עֲבַרְתָּךְ כִּי תִרְכַּב עַל־סוּסֶיךָ מִרְכַּבְתִּיךָ יְשׁוּעָה:

9 עֲרִיָּה תַעֲזֹר קִשְׁתְּךָ שְׂבָעוֹת מַטְוֹת אֲמַר סֵלָה
oath nakedness

to cleave

נִהְרֹת תִּבְקַע אֶרֶץ:

10 רָאוּךָ יְחִילוּ הָרִים יָרֵם מִיָּם עָבַר נָתַן תְּהוֹם
abyss a gush of water

קוֹלוֹ רוֹם יִדְּיָהוּ נָשָׂא:

11 שֶׁמֶשׁ יָרַח עָמַד זָבָלָה לְאֹר חֲצִיךָ יִהְלֹכוּ
arrow dwelling

לִנְגָה בָּרַק חֲנִיתְךָ:

12 בָּזַעַם תִּצְעַד אֶרֶץ בָּאֵף תִּדּוֹשׁ גּוֹיִם:
to trample or thresh to pace

13 יֵצְאֲתָ לְיִשְׁעַ עֲמֹךְ לְיִשְׁעַ אֶת־מְשִׁיחֲךָ מִחֲצֵתָ רֹאשׁ
to dash asunder

מִבֵּית רָשָׁע עֲרוֹת יִסּוֹד עַד צִוָּאר סֵלָה:
the back of the neck foundation to be bare

(פ)

Thou hast stricken through with his
own rods the head of his rulers, that
come as a whirlwind to scatter me;
whose rejoicing is as to devour the poor
secretly.

Thou hast trodden the sea with Thy
horses, the foaming of mighty waters.

When I heard, mine inward parts
trembled, My lips quivered at the voice;
Rottenness entereth into my bones, And
I tremble where I stand; that I should
wait for the day of trouble, when he
cometh up against the people that he
invadeth.

For though the fig-tree shall not
blossom, neither shall fruit be in the
vines; the labour of the olive shall fail,
And the fields shall yield no food; The
flock shall be cut off from the fold, and
there shall be no herd in the stalls;

Yet I will rejoice in the LORD, I will
exult in the God of my salvation.

God, the Lord, is my strength, And He
maketh my feet like hinds' feet, And He
maketh me to walk upon my high
places. For the Leader. With my string-
music.

joyfulness unwalled to
village puncture
14 בְּמַטְיוֹ רֹאשׁ פְּרוּזוֹ [פְּרוּזוֹ] יִסְעָרוּ לְהַפִּיצְנִי
עֲלִיצְתָּם כְּמוֹ-לְאֹכֵל עָנִי בַּמֶּסֶתֶר: properly

15 דִּרְכָּתָּ בָּיִם סוּסֶיךָ חֹמֶר מַיִם רַבִּים:

to tinkle
16 שָׁמַעְתִּי | וְתִרְגְּזוּ בְטִנִּי לְקוֹל צִלְלוֹ שִׁפְתֵי יִבּוֹא
decay
רַקֵּב בַּעֲצָמֵי וְתַחְתִּי אֲרֹגוּ אֲשֶׁר אֲנוּחַ לַיּוֹם צָרָה
to crowd
upon
לְעֹלֹת לְעָם יִגִּידֶנּוּ:

harvest the fig
17 כִּי- תֵאֵנָה לֹא-תִפְרֹחַ וְאִין יִבּוֹל בְּגִפְנִים
a to be
cultivated untrue
field כַּחַשׁ מַעֲשֵׂה-זֵוִית וּשְׂדֵמוֹת לֹא-עֲשֶׂה אֶכֶל גֹּזֵר
cowshed pen
18 מִמִּכְלָה צֹאן וְאִין בָּקָר בְּרִפְתִּים:

to jump for
joy
properly
18 וְאִנִּי בִיהוֹנָה אֶעֱלֶזָה אֲגִילָה בְּאַלְהֵי יִשְׂרָאֵל:

doe
19 יְהוָה אֲדֹנָי חִילִי וַיִּשֶׂם רַגְלִי כַּאֲיִלוֹת וַעַל בְּמוֹתֵי
melody
יְדִרְכֵנִי לְמִנְצָח בְּנִגְינוֹתֵי: